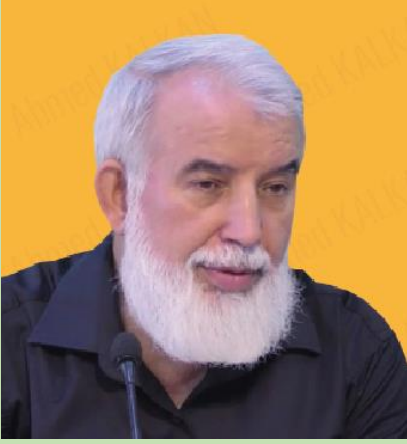

MAKALE

DÂVET, SADECE ÂLİMLERİN HAKKI VE GÖREVİ MİDİR?

Ahmed KALKAN

11.06.2018

Dâvetin Hükümü Nedir?

Dâvet, farzdır, farz-ı kifâyedir. Kur'an bunu emrediyor. Haydi, sizin daha önem verdiğiniz

tarzda söyleyeyim: İslâm âlimleri emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münkerin farz-ı kifâye olduğunda ittifak etmişlerdir. Medresede bir yıl okumuş talebenin bile bildiği bir usûl kaidesini hatırlatalım: Ümmetin içinden bu görevi yerine getirenlerin sayısı ve kalite olarak yeterli olmaması, farz-ı kifâyeyi farz-ı ayn derecesine çıkarır. Bununla ilgili uygulamalar, biri İslâmî devletin sorumluluğunda resmî, diğeri müslüman fertlerin şahsî sorumluluklarına bırakılan gayrı resmî olmak üzere iki şekilde gelişmiştir. Emir ve nehiy faâliyetlerinin ilk şekli “hisbe” veya “ihtisab” adı altında kurumlaşmış, kaynaklarda bununla ilgili hükümler ayrıntılı olarak tesbit edilmiştir. Diğeri de gönüllü dâvet faaliyetidir.

Dâvet;

Sadece Âlimlerin Görevi Olmuş Olsa...

Âlim denilenler, âlim kabul edilen insanlar, günümüzde ya lisans ve lisansüstü eğitim yapan akademik çevreden veya medrese geleneğinden yetişmekte. Her iki kesim de eğitim alırlarken dâvetçi misyonunu üstlenecek görev bilinci ve sorumluluk, hedef, usûl ve uygulama açısından yetiştirilmemektedir. Akademisyenlerin, yer yer Batı tarzı ve moderniteden etkilenmeleri yanında, tevhidî bilince sahip olanları çok azdır. Onların da ancak çok küçük bir kısmı dâvetçi özelliklerini taşıyıp bu görevi yerine getirmektedir. Medreseler de çağa ayak uyduramamış, eğitim sistemini daha çok Arapça'da derinleşmek üzerine kurgulamıştır. Bu Arapça, pratik konuşmadan ziyade, kitapları okuyup anlamaya dayalı olarak öne çıkarıldığından, medreselerde senelerce eğitim alanlar, Arapça gramerin inceliklerini öne çıkarmaya yönelmektedir. Medreselerde maalesef dünyanın konumu, insanları etkileyen bâtil ideolojiler, halkın inanç olarak benimsediği

yanlışlar gibi, günlük hayat yeterince tanınmamaktadır.

İslâm âlimleri siyasî iktidarların iyiliği yaptırma, kötülüğü engelleme işlerinde yetersiz kalabileceğini, hatta bazen bizzat yöneticilerin kötülük ve haksızlığa yol açabileceklerini, bu

ilkenin ise, toplumun selâmeti için konulduğunu, Kur'an ve Sünnette müslümanlardan, herhangi bir resmî veya gayrı resmî ayrımına gidilmeden iyiliği emredip kötülükten vazgeçirmeye çalışma ödevini yerine getirmelerinin istendiğini dikkate alarak, fertlerin emir ve nehiy sorumluluklarının devam ettiğini düşünmüşlerdir. Buna göre iyi veya kötü olduğu açıkça bilinen hususlarda her müslüman bu görevini yapmalıdır.

Mü'min olan herkes, bildiği ve gücü yettiği oranda dâvet etmek zorundadır. Bununla birlikte;

Cihadın en büyüğü ve en faziletlisi kabul edilen zâlim sultana/yöneticiye hak kelimesini haykıran, bataklık büyütülürken tek tek sinekleri avlamakla sivrisinekle mücadele ettiğini zannedip aldanmayan ve düzen bataklığını kurutmaya çalışan dâvetçiler yok kadar azdır.

İslâm âlimlerinin, cemaat ve kanaat önderlerinin, yazar ve hatiplerin, cami görevlilerinin bu görevi yapması, terk edilemez, edilince büyük vebali olan bir vecîbedir. Böyle olduğu halde, Müslüman halkın çoğunluğu bu görevlerini yapmamaktadır. Hele emretmek ve yasaklamak kavramlarına uygun, yaptırımı olan bir emir ve yasaklama yapılmamaktadır. Cihadın en büyüğü ve en faziletlisi kabul edilen zâlim sultana/yöneticiye hak kelimesini haykıran, bataklık büyütülürken tek tek sinekleri avlamakla sivrisinekle mücadele ettiğini zannedip aldanmayan ve düzen bataklığını kurutmaya çalışan dâvetçiler yok kadar azdır.

Dâvette Öncülük ve Örneklik Yapması Gereken Âlimler ve İlim

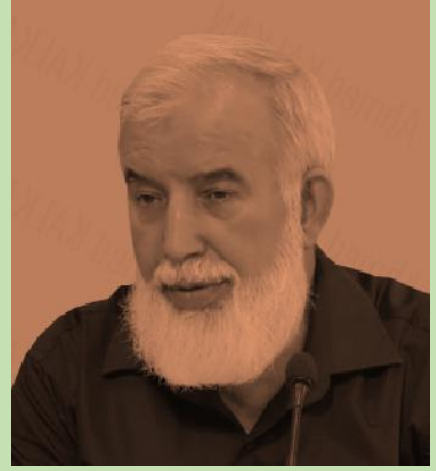
Bütün mü'minlerin; ilimleri, güçleri ve imkânları oranında dâvetle yükümlü olmasıyla birlikte, bu dâveti öncelikle âlimler sürdürmeli ve yönlendirmelidir. Ama âlimler, eski kitaplardan kafalarını kaldırmıyor veya birilerini taşıyıp

suçlamakla, teferruatla ilgili hususları dinin aslı imiş gibi ele alıp kendi meşreplerine uymayan başka dâvetçileri suçlamakla meşguller.

Âlimlere çok iş düşmektedir. Âlimler, ümmet içinde var olan her türlü potansiyeli İslâmî harekete dönüştürme sorumluluğunu üstüne almalıdır. Topluma tevhidi ulaştırarak, her çeşit şirk ve küfre karşı halkı bilinçlendirmelidir. İnsanlara haram-helâl bilinci vererek, onların Allah’a karşı, kendisine ve topluma karşı görevlerini yerine getirmelerini sağlamaya çalışmalıdır. Bu kadar hayatî görevlere hâiz olan ulemâ kadrosunun, dar, cüz’î ve kısıtlı tebliğ ya da eğitim faaliyetleriyle kendilerini sınırlandırması, cidden şaşılacak bir durumdur. Bir toplumda “ulemâ” acziyet içinde ise, diğer Müslümanların halini varın siz düşünün. Allah, onlara şu âyette, verdiği bilgiyi gizlememeleri konusunda şiddetle ikaz etmiştir: “İndirdiğimiz açık delilleri ve hidâyeti Biz kitap’da insanlara açıkça belirttikten sonra gizleyenler var ya; işte onlara hem Allah lânet eder, hem de bütün lânet edebilenler lânet eder. Ancak, tevbe edip durumlarını düzeltenler ve gerçeği açıklayanlar başkadır; onları bağışlarım.

Çünkü Ben tevbeyle çokça kabul eden ve çokça merhamet edenim.” (2/Bakara, 159-160)

İslâm nokta-i nazarında ilim, belli bir kesimin tekelinde bir metâ olarak görülmez. İslâm, başta ruhbanlık olmak üzere, her türlü sınıf sistemine karşıdır. Sınıfsız ve özel sınıflara karşı olan bu İlâhî sistemde “âlimler sınıfı” diye de

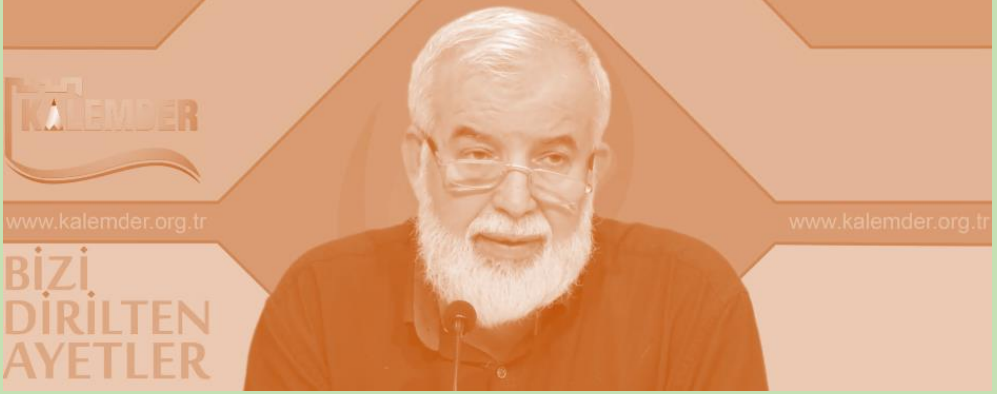
ayrıcalıklı bir sınıf yoktur. “Her ilim sahibinin üstünde bir âlimin bulunduğu”, Kur’an’da işaret edilen bir vâkıadır. Mesleği, ilgi alanı ve sorumluluğu ne olursa olsun, her müslümanın kendi konumunun gerektirdiği vahyî ilimle donanması icap eder. Kur’an “câhil” kelimesini müşrikler için, kâfirler için kullanır. Müslüman câhil olmaz, bir Müslümanı küçük görerek ona câhil denilmez. Bu ilmî edebe de İslâmî edebe de aykırıdır. Her Müslüman bildiğinin âlimi, bilmediğinin de talebesi olmak zorundadır. Bildiği doğruları sadece kültür zenginliği olarak üzerinde taşımaz; bildiği doğrularla amel ederek ilmi

hayatına geçirir ve başkalarına da dâvet, tebliğ, nasihat ve emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker yapar. Toplum, âliler ve câhiller sınıfı diye ayrılmaz. Sadece ilmî birikimi daha fazla ve daha az olan âlimler vardır. Çünkü her mümin, dininin ilmiyle techiz olma sorumluluğu vardır. Ancak, bazıları uzmanlaşarak ilimde ileri seviyeye yükselebilir “râsih” konumuna gelebilir. Diğer ilim sahipleri de bilmediklerini bunlara sorar.

İlim adamlarının Allah katında sorumlulukları diğerlerine göre çok daha ağırdır. Hele günümüzde 50 küsür devlete ayrılmış ve kendi ülkelerinden yüzlerce, binlerce grup içinde ve birbirlerini dalâletle, küfürle itham eden cemaatlerin, dünya müstekbirlerinin ve kendi ülkelerindeki tâğutların zulmü altında inleyen ümmetin bu vahim tablosu karşısında, tevhid ehli hiçbir âlimin yerinde oturup kalması veya ümmet sorunlarına duyarsız kalması düşünülemez. İlimdeki seviyesi oranında mes'ûliyeti de büyük olur. Dinin ayrıntılarını dinin esası gibi görüp bunların mücadelesini vermesi kabullenilemez. İslâm düşmanlarını bırakıp dinleştirdiği kendi görüşlerini kabul etmeyenlere

sataşanlar âlim de sayılmaz. Yangın ortamında, az faydalı şeyleri bile kurtarmanın yanlış olduğunu bilen ve bunu âhiret ateşleriyle kıyaslayan âlim, kurtarılması gereken en önemli şey olan imanları kurtarma gayretine öncelik verir.

Parçalanmış, zaafa uğramış, istikametini bulamamış ve Kur'an'dan uzaklaşmış ümmetin elinden tutup ümmetin ayağa kalkması ve yeniden yapılanmasında, esas öncülük yapma görevi, ulemâyâ aittir. Yığınlarla bilgisi olmakla birlikte, bilgisini, öngörülen sorumluluk içinde kullanmayan ve bu bilinçle hareket etmeyen ulemâ, büyük bir vebal altında kalacaktır. Dâvetin topluma ulaşmasında rehberlik görevini görecektik ulemânın, birtakım kısır veya cüz'î tebliğ faaliyetleriyle kendilerini sınırlandırmaları, onları bu vebalden kurtaramaz. Allah'ın rızasına, Cennete giden yolun takip edilebilmesi için, ümmetin önündeki engelleri kaldırma misyonu, onların eliyle gerçekleşmelidir.

Ancak, yaşadığımız toplumda, anlaşılmaktadır ki, ne yeterince tevhidî duyarlılığa sahip âlimlerimiz mevcut, ne de bu âlimlerimiz sorumluluklarının bilincinde ve ne de bu sorumluluklarını yerine getirmek için imkânlarını ve güçlerini seferber ediyorlar... Onların birçoğu, birtakım ârizî sebeplerle, halktan uzak kalmışlar ve toplumun sosyolojik analiz ya da tahlili, egemen sistemin işleyişi, toplumsal hastalıkların keşfi, Müslümanların ayağa kalkış yöntemi gibi konularda yeterlilik sahibi olamadıkları görülmektedir.

Dolayısıyla, ilim adamlarının yapmadığını, yapamadığını onlar kadar Arapça'yı ve eski âlimlerin dinin ayrıntıları hakkında ne dediklerini

bilmeyen, ama dinin özünü kavramış bazı dâvâ adamı dâvetçilerin yapması, onların yükünü hafifletiyor ve onlara temel görevlerinde yardımcı oluyorlar diye teşekkür edilmesi gereken bir destektir. Âlimlerin daha çok eski kitaplara bağlı nakilleri, dinin dâvet ve tebliğinin sadece bir kısmının gündeme gelmesini sağlıyor. Diğer dâvetçilerin dâvet çalışmaları, onların eksik bıraktıkları nice hususu tamamlıyor. O yüzden klasik ilimle donandığı kabul edilen kesim ile, genç dâvâ adamlarının birbirini tamamlamalarını ve bu konuda eksik ve zaafların giderilmesinin yine ilim adamlarına düştüğünü belirtmemiz icap ediyor. Aslında, aydın ve hareket adamı dâvetçi muvahhidlerin klasik ilimlerde derinleşmesinin beklenmesi yerine; gerçek âlimlerin aynı zamanda entelektüel yetiye sahip, çağı ve insanları her yönüyle tanıyan aydın kimliğine de sahip olmaya çalışması gerekir. Gençler, ilmî seviyelerini arttırsın, âlimler de hayatı ve insanları daha iyi tanıyıp dâvetin muhtevâsı ve usulüne yönelik günümüz insanının daha çok yararlanacağı ana problemlerin çözümüne yönelsin.

Ulemânın rolü ve sorumluluğu İslâm'ın egemen olmadığı bir toplumda farklıdır; İslâm'ın egemen olduğu bir toplumda farklıdır. Küfrün egemen olduğu bir toplumda, ulemânın, sanki İslâm devletinde yaşıyormuş gibi davranması, çok ciddi bir zâfiyet, çok ciddi bir açmazdır. Böyle bir toplumda ulemânın öncelikli ve en âcil görevi, bireyleri şirk ve küfür alevlerinden kurtarıp Kur'an'la tanıştırması ve toplumu da İslâm'a doğru dönüştürecek İlâhî yasaları harekete geçirmede rehberlik yapması, örnek yaşayışıyla öne düşmesidir.

İslâm Devletinde bir âlimden beklenen farklı olduğu için medrese gibi eğitim kurumları da öyle bir ortamda ilimde derinleşen, râsihundan olan uzman âlimler yetiştirebilir. Eskinin devamı olarak medreseler hâlâ hoca yetiştirmeye çalışıyor, İslâmî ilimlerin herhangi bir alanında uzman değil. Bu hoca, her konuda söz sahibi olduğunu düşünüyor. Eskiden doktor vardı, her konuda doktorluk yapmaya çalışırdı. Şimdi tıp ilminde 90 ana dal var. Klasik lar yetiştirilmeye çalışılır. İslâm'ın hâkim değil mahkûm olduğu yer ve zamanlarda medreselerden ve eğitim kurumlarından

beklenenler farklıdır. Zamanımızdaki ve bu ülkedeki durumun da gerektirdiği şartlarda, ilimde derinleşen, Arapça’da ileri seviyede ilerleyen, eski âlimlerin eserlerini orijinalinden okuyan kişiler değil; öncelikle toplumun karanlıklardan aydınlığa çıkması, dalâletten hidâyete yönelmesi için gerekli, onlar üzerinde etkili olacak dâvetçi özellikte kişilerin yetişmesi gerekir. Bugün cehennemî alevler içinde yanan kimselerin nasıl kurtarılabileceğine dair ilk yardım bilgileri kabilinden “kurtarıcı bilgiler” lâzım. Falan konusunda filan âlimin ne dediği, filan eserdeki filan cümlenin i’râbının tahlil edilmesinin bugünkü insanların hidayetine yönelik hayati bir çözümü, faydası yoktur.

Ağırlıklı görüşe göre, âlimlerin ihtilâf halinde bulunduğu meseleler, dâvette emir ve nehiy konusu olmaz. Özellikle ictihad alanına giren konularda emir ve nehiy, yetkili kimselerce yapılmalıdır. Ama, tevhidi bilen kimse halka tevhidi anlatır, anlatmalıdır. Eğer dâvet usulü konusunda problemleri varsa düzeltilmeye çalışılır. Kaş yaparken göz çıkaran cinsten, meselâ lâ ilâhe

illâllah diyen ve bile bile hiçbir âyeti inkâr etmeyen ehl-i kıbleyi tekfir eden kimseler allâme bile olsalar, dâvet usulünü öğrenip tatbik edinceye kadar dâvet etmeleri yasaklanabilir. Ama, bu husus, “âlim olmayanlar dâvet edemez” şeklinde anlaşılamaz. Âlimleri kim tesbit edecek? Kimin elinde ilim metre var? “Medresede okuyan ve icâzet alanlar âlimdir, diğerleri câhildir” diye hangi câhil böyle hüküm verebilir? Kurumları kimse kutsallaştıramaz. Medreselerimizin o kadar eksigi ve yanlisi var ve çağın ihtiyacı olan âlim yetiştirmekten uzak ki... Bu medreselerdeki müfredat da dâvetçi yetişecek şekilde kesinlikle değil.

Vahyin önüne geçen, ya da vahiyle sağlaması yapılamayıp ona ters düşen bilgi ilim değildir. İlim, bütün peygamberlerin ortak mirasıdır. İlim, söz ve amelin sıhhati için şarttır. Söz ve amel, ancak ilimle itibar kazanır. İlim, amelden önce gelir. İlim, amelin rehberi ve mürşidi konumundadır. İlmin amelden önce gelmesinin nedeni, akîdede hak ve bâtılı, ibâdetlerde sünnet ile bid’ati, ahlâkta güzel ile çirkini, sözlerde doğru ve

yanlışı, ilişkilerde sahih ile müfsidi, ölçülerde makbul ile makbul olmayanı birbirinden ayırt ediyor oluşudur. İlim, inançtan bile önce gelir. Neye, nasıl inanacağını bilmeden sağlam bir akîdenin oluşması mümkün değildir. Şeriatın gaye ve hedeflerini anlama, dinî hakikatleri kavrama sorunu, ancak ilim merkezli bir gayret ile elde edilebilir. İlim, her türlü İslâmî çalışmada şarttır (Bkz. 12/Yusuf, 44, 45). Her ne kadar Yüce Kur'an, anlaşılması kolay; açık ve berrak hükümler içeriyor olsa da, Kur'an'ın ve Sünnetin hayata aktarılmasında ihtisas gerektiren ilmî bir disiplinin rolü inkâr edilemez. Yüce Kitabımız Arapça inmiştir ve Arapça ilmine vâkıf olmak, âyetlerin hedef ve maksatlarını kuşkusuz daha iyi anlamada yarar sağlamaktadır. Yine, sebab-i nüzul bilgisi, Tefsir ve Hadis Usûlü, hüküm istinbat etme yolu (Fıkıh Usûlü) gibi alanlar, inkâr edilemeyecek şekilde Kur'an'ı ve Hz. Peygamber'i daha derinlikli ve hikmete uygun bir şekilde anlamamızı kolaylaştırmaktadır. Ancak, bu ilmî disiplinler, belli birikim gerektiren ihtisas alanlarıdır. Bu ilmî birikimlere sahip olan “ulemâ”nın, dâvete önderlik, örneklik ve öncülük etmedeki rolü, hem daha etkin hem daha kuşatıcıdır. Peygamberlerin

vârisleri olarak sorumlulukları bildirilip taltif edilen “ulemâ”, tevhidî gerçekleri, peygamberlerin topluma ulaştırdığı yol ve yöntemlerle topluma ulaştırma gayreti içinde olan “ulemâ”dır. İslâmî hareket içinde tevhidî şuura sahip muttakî âlimlerin yerini alması ve sahip oldukları ilmî birikimlerini İslâmî hareketin güçlenmesi yolunda dâvet için harcamaları gerektiği, inkâr edilemez bir gerçektir. Çünkü ilim adamlarının sahip oldukları ilmî birikimin onları toplumda daha fazla dikkat ve câzibe merkezi haline getirdiği bilinen bir husustur.

Tarih boyunca ulemânın toplum üzerindeki gücü, özellikle kritik dönemlerde, bâriz bir şekilde hissedilmiştir. İlim adamlarının Allah katında

sorumlulukları diğerlerine göre çok daha ağırdır. Hele günümüzde parçalanmışlık içinde bulunan

ümmetin bu vahim tablosu karşısında, tevhid ehli hiçbir âlimin yerinde oturup durması veya ümmet sorunlarına duyarsız kalması düşünülemez. Böyle ise, o âlim değildir. İlmî seviye oranında bu mes'ûliyet artar. Ancak, bugün yaygın olduğu gibi ilim sahibi olanların bu büyük sorumluluktan uzak oldukları ya da ilmi birikimlerini tağuti sistemler lehine kullandıkları ve onlara meşruiyet kazandırmaya çalıştıkları dönemlerde, şüphesiz ki ilmi birikimi daha az da olsa sorumluluk bilincine sahip her mü'minin görevi, ümmetin içinde bulunduğu zilletten çıkıp izzete kavuşması için mücadele etmektir. İşte bu amaçla ümmeti vahiyle yeniden inşa etmek üzere fedakârca çalışmak ve Kur'an ile büyük cihadı gerçekleştirmek üzere seferber olmak her dâvâ insanı muvahhid mü'min için şarttır. Bunun için, çevrede bu işi yapacak âlimlerin çıkmasına kadar bu hayatî görev ertelenemez. Medresede eğitim görmeyen kendini yetiştirmiş gençlerimizin de harekete geçmesi ve gücünün, ilminin yettiği çabayı Allah rızası için göstermesi, dâvet konusundaki boşluğu doldurması gerekir.

İntihar eden birini görüp de onu vazgeçirmeye çalışmamak, sobaya elini değen çocuğunu bu işten engellemek, zehirli bir böcek karşımızdaki insanın üzerinde gezerken gördüğümüz halde ona haber vermemek, söndürmek için imkânlarımız olduğu halde yangına seyirci kalmak, ölümcül bir hastalığın ilacını bildiğimiz halde ona haber vermemek, elimizde yakacağımız mum, kandil veya daha büyük ı ışık saçan araç olduğu ve onu yakmaya çalışmamız gerektiği halde sadece karanlıktan şikâyet etmek... ne ise, dâvet ve tebliğ görevini yerine getirmekte, “ben âlim değilim ki...” diye gerekçe bulup ihmalkâr davranmak aynı şeydir.

Medreseden Yetişenler mi Âlim, Onlar mı Dâvetçi İhtiyacını Karşılacak?

Metin ve ezber ağırlıklı bir eğitim öne çıktığı ve eski âlimlerin eserlerini şerh edip te’vil ederek söylediklerini hiçbir eleştiriye tâbi tutmadan onaylamak şeklinde alınan eğitimle medreselerden düşünen, sorgulayan, çözüm üreten kişilerin

istisnalar dışında çıkmadığı ve bu şartlarla çıkamayacağı söylenebilir. Medreselerde okutulan Akaid dersi ile, günümüzün akidevî sorunlarına çözüm getirilemez. Bu ders ve yöntemle, klasik/geleneksel şirklerden de modern şirk ve hurâfelerden arınılamaz. Medreselerdeki ilimlerin, günümüzde yaşayan insanların siyasi, sosyal, ekonomik, hukuki, ahlâkî sorunlarına çözüm üreteceğini düşünmek zordur. Maalesef medreselerdeki müfredat, bu çağın insanını kuşatacak ve bir âlim adayı için gerekli ilimleri içerecek tarzda değil.

Medreselerin hiçbirinde Türkçe, Hitâbet, Dâvet Usûlü gibi dersler verilmez. Hatta bazı medreselerde Türkçe kitap, dergi okumak bile yasaktır. İnsanlara kendi dilleriyle dâvet ulaştırılması gerektiğini düşündüğümüzde medreseden yetişenler âlim de olsalar, nasıl yeterli bir dâvetçi

Tevhidî şuur ve dâvetçi donanımı ve İslâm siyaset bilinciyle ilgili hiçbir eğitim verilmeyen medreselerden çıkan âlim kabul edilenlerin başarılı bir dâvetçi olmalarını beklemek ne kadar mümkündür?

olacaklar? Ve “orada okumayan (çünkü onlara göre âlim olmak için medresede tahsil yapmak gerekiyor) dâvetçi olamaz”, denilirken acaba tersini mi söylemek istedi de dili sürçtü, diye düşünüyoruz. Yani, “medreseler dâvetçi yetiştirmiyor, buralardan, yani âlim zannedilen bu kimselerden dâvetçi olmaz” mı denilmek istendi? Mezhep içi, mezhep dışı ictihad ile, fıkıhta derinleşme ile dâvet arasında nasıl bir ilişki var ki, o ilimlere sahip olmayan dâvetçi olamaz denilebiliyor? Bu, hemen kimse dâvetçi olmasın, anlamına gelir. Bırakın başka zâtları, inanın Ebubekir (r.a.) bile o ilimleri okumadı, o da bilemez. O da bu ilimleri okumadığına göre dâvet etme yetkisine o da sahip değildir! Zaten, medreselerden mezun on binlerce insan olduğu, yüzlerce medrese hocasının bulunduğu bu toplumda yarım-yamalak da olsa, dâvetçi konumunda medrese çıkışlı iki elin parmaklarını sayacak kişi bunun için yoktur. Sosyal medyada yazı yazabilen, kitap te’lif edebilen, kürsülerdeki hitabıyla büyük kitlelere hitap edebilen medrese mezunu birkaç kişi çıktıysa, onlar da eğitimini yurt dışında veya yurt içinde okudukları farklı okullara borçludurlar. “Âlimler dâvet etsin” sloganı kulağa

hoş gelse de, o âlimler Arapça i'rabda derinleşmişler, halka mübteda haber anlatamayacakları için dâvetçi fonksiyonu yönüyle câhil konumundalar. Türkçeyi gönle etki edecek şekilde doğru ve güzel kullanamayan hocalar, nasıl dâvetçilik yapacaklar? Medreselerde bilgisayar, Psikoloji, Sosyoloji, Pedagoji, Dünya İslam Coğrafyası ve Sorunları, Çağdaş Ekonomik Problemler üzerinde ilmî olarak hiç değinilmeyen bir eğitime tâbi tutuluyorsa, bu kimselerin ülkede olup bitenleri ve dünyadaki gelişmeleri takip edip Müslümanca ve ilmî olarak nasıl yorumlayacak; ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmeleri nasıl değerlendirecektir? Tevhidî şuur ve dâvetçi donanımı ve İslâm siyaset bilinciyle ilgili hiçbir eğitim verilmeyen medreselerden çıkan âlim kabul edilenlerin başarılı bir dâvetçi olmalarını beklemek ne kadar mümkündür?

Doğudaki medreselerin kahir ekseriyetinin tasavvufa eğilimli ve hatta ekseriyetinin de tarikatçı olduğunu ve İslâm siyaset bilinci konusunda tevhid ehli bir genci anlayacak seviyede bile olmadığı da bir vâkıdır. Medreselerde Kur'an bilinci, Kur'an'ın hayat

görüşü, Kur'an merkezli değerlendirme gibi hususlarda ilmî müesseseye yakışmayacak bir ihmal sözkonusudur. Hoca ve talebelerin çağdaş ideolojileri, çağdaş dünyayı, fikir akımlarını, dünyada nelerin olup bittiğini takip edip bildiklerini sanmıyorum. Medrese hocalarının halkın bireysel ve toplumsal sorunlarıyla ilgilenip onlara çözüm üretecek, halkı aydınlatacak durumda olduklarını söylemek de zordur.

Medrese hocalarının hemen hepsinde “Medresecilik” denilen taassup derecesinde bir tarafgirliğin var olduğu söylenir. Medresede okumayan bir hocayı, lider, ağabey veya yazarı küçümseyen bir tavır her durumda göze çarpar. Bunun dışa yansımaları “filan hoca mı, onda ilim yok.”; “Falan âlim mi, o ilim sahibi değildir...”

Tâğutî kurumları reddetmeyen, onlara destek olan, oy veren, halkın birçok hurafesine karşı çıkmayan, çağdaş şirkin boyutlarını anlamaktan uzak kimseler, dâvetçi mi olacak ve onlardan başkası dâvetçiliğe lâyık olmayacaklar, öyle mi?

Ayrıca, haksız tekfir yapabilen, başka dâvetçi Müslümanları rahat tekfir edebilen kimseler, ne

kadar âlim kabul edilebilir ve dâvetçi vasfına ne kadar lâıyk olabilirler? Birkaç hadis-i şerif hatırlatalım:

“Bir kimse, başka bir kimseyi fısıkla veya küfürle itham etmesin (Fâsık veya kâfir demesin). Aksi takdirde, itham edilen arkadaşında bunlar yoksa, kelime (itham ettiği sıfat) kendine döndürülür.” (Buhârî, Edeb 44)

“Bir mü'mine şer olarak, müslüman kardeşine hakaret etmesi kâfidir.” (Riyâzu's-Sâlihîn, III/156)

“Bir mü'min bir mü'min kimseyi kötülemez, lânetlemez, kötü söz söyleyip çirkin davranışlar ortaya koymaz.” (Tirmizî, Birr 48)

Bu hadis-i şerifler müslümana yakışmayan “kâfir” ve “hâin” gibi sözlerin söylenemeyeceğini ve bunun büyük bir günah olduğunu bildirir. Grup asabiyeti, kendi din anlayışını dinin kendisi gibi zannetmekten ve aşırı özgüvenden, her şeyin en doğrusunu ben bilirim anlayışından doğan tavırla tevhid ehlini tekfir etmeye kalkmak, İslâm'a ve Müslümanlara fayda değil, zarar verir.

-SON-